АНОТАЦІЇ

ОСОБЛИВОСТІ ВИНИКНЕННЯ ВТОРИННИХ УСКЛАДНЕНЬ ПІСЛЯ ОПІКУ КИСТІ

Марта Резанцева, Ольга Бас
Львівський державний університет фізичної культури

В оглядовій статті розглянуто причини виникнення опікових травм кисті. Розглянуто вторинні ускладнення які стають причиною погіршення якості життя пацієнтів після опіку кисті.

Ключові слова: опік кисті, контрактура, після опікові ускладнення, дисфункція, відновлення, фізична реабілітація.

ОСОБЕННОСТИ ВОЗНИКНОВЕНИЯ ВТОРИЧНЫХ ОСЛОЖНЕНИЙ ПОСЛЕ ОЖОГА КИСТИ

Марта Резанцева, Ольга Бас
Львовский государственный университет физической культуры

В обзорной статье рассматриваются причины возникновения ожоговых травм кисти. Рассматриваются вторичные осложнения и причины ухудшения качества жизни пациентов возникающие вследствие ожога кисти.

Ключевые слова: ожог кисти, контрактура, послеожоговые осложнения, дисфункция, восстановление, физическая реабилитация.

FEATURES OF SECONDARY COMPLICATIONS AFTER BURNS HAND

Martha Rezantsev, Olga Bass
Lviv State University of Physical Culture

In a review article discusses the causes of burn injuries wrist. Considered secondary complications and causes of the deterioration in quality of life occurring from burning wrist.

Key word: burn wrist, contracture, after burn complications, dysfunction, rehabilitation, physical rehabilitation.

КОРЕКЦІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ СПОРТСМЕНІВ-ІНВАЛІДІВ

Романна Руденко
Львівський державний університет фізичної культури

Постановка проблеми. На даний час у системі заходів соціального захисту інвалідів надається перевага активним формам. Зокрема, найефективнішими з них є фізична реабілітація та соціальна адаптація засобами фізичної культури і спорту. Спорт інвалідів висуває декілька абсолютно різних цілей: спорт як засіб самоствердження, прагнення до лідерства і перемоги за будь яку ціну, в тому числі і ціною здоров'я; зміцнення здоров'я, покращення фігури, поліпшення самопочуття; соціальної і психологічної адаптації, залучення людей зі схожими інтересами, демонстрації своїх можливостей, боротьби за свої права [4, 8]. Активізація роботи з інвалідами в галузі фізичної культури і спорту, відновлення засобами фізичної реабілітації поза сумнівом, сприяє гуманізації самого суспільства, зміни його ставлення до цієї групи населення, і тим самим має велике соціальне значення [2].

Аналіз останніх публікацій і досліджень. Аналіз сучасних наукових видань підтвердив наявність окремих досліджень з питань фізичної реабілітації спортсменів-інвалідів як у іноземній так і вітчизняній літературі. Зокрема, Джоел А. DeLisa, д.м.н., професор, засновник Foundation Research Center, голова департаменту з відновної медицини, реабілітації університету Медичної Школи

Нью-Джерсі перевидав у 2010 році підручник «Відновна медицина: принципи і практика». В одному з розділів автором описано практичні рекомендації з фізичної реабілітації при різних захворюваннях, окреслено взаємозв'язок між реабілітацією і спортом. Роль рухової активності у здоровому способі житті обґрунтовано у наукових дослідженнях Zadarko E., Barabasz Z. (2009) (Польща). У 1966 році Людвіг Гуттман (Сток-Мандевіль, Англія) заснував Британську асоціацію спортсменів-інвалідів. Ним було докорінно змінено теорію і практику реабілітації інвалідів, пріоритет надавався заняттям спортом. У висновках зазначено, що фізична реабілітація інвалідів покращує фізичні можливості пацієнтів. Інваліди з ушкодженнями опорно-рухового апарату стали активно залучатися до занять спортом. У Центрі реабілітації Сток-Мандевіля для хворих зі спинномозковими травмами було розроблено спортивну програму як обов'язкову частину комплексного лікування. Kahlmeier S, Rocioppi Ф. (2006) у своїх наукових працях висвітлювали питання про стан фізичної активності і здоров'я в Європі: аргументи на користь дій. Особливістю багатьох людей з тими чи іншими фізичними вадами вродженого чи набутого характеру є збереження багатьох фізичних можливостей, що не пов'язані безпосередньо з характером захворювання. Це дає підстави для активних занять фізичною культурою і спортом. Аналіз показників енергетичних витрат під час ходьби, після протезування, та заняття альпінізмом були досліджені вченими Dr.Paed Dr. Jan KÁLAL, CSc, MU Dr. Natalija VINAKURAU, Doc. Paed Dr. Pavel KOLÁŘ (2009), (Карлів університет в Празі, Чеська республіка). В.В. Храмов (2008, 2010) у своїх наукових дослідженнях визначив роль фізкультури і спорту у фізичній реабілітації спортсменів-інвалідів. Зокрема, дослідив якість життя інвалідів у ході реабілітації засобами фізкультури і спорту. Специфіка вегетативної регуляції кардіореспіраторної системи баскетболістів з ураженнями спинного мозку засобами фізичної реабілітації була досліджена О. Романчуком, М. Сорокіним (2005). Порівняльний аналіз професійного травматизму в волейболі та волейболі сидячи здійснено П. Мустафінс, І. Шибрія (2006). Розвиток психомоторних функцій підлітків із вадами розумового розвитку, які займаються ковзанярським спортом, досліджувались В. Ільїним, Н. Рубцовою, К. Скоросовим (2006). Науково-теоретичні та методичні аспекти проведення процедури медичної та психологічної класифікації спортсменів усіх нозологічних груп досліджувались Г.М. Бойко (2005 – 2007) та О.М. Максимовою (2005).

О.Г. Томащук (2010) розробила рекомендації для професійної підготовки майбутніх фахівців з адаптивного фізичного виховання до роботи в центрах інваспорту. А.І. Кравченко, В.І. Гончаренко (2008) розглядали питання про відновлення працездатності спортсменів-футболістів з обмеженими фізичними можливостями за допомогою акупунктури. Започатковані наукові дослідження й розроблена методика корекційного масажу, спеціальних вправ для спортсменів з обмеженими фізичними можливостями Р.Є. Руденко (2010 – 2013). Проблеми діагностичних досліджень, роль клінічної практики в становленні фахівців з фізичної реабілітації викладені у наукових виданнях Т.В. Бойчук (2008 – 2012).

Багаторічна практика роботи вітчизняних та закордонних фахівців доводить, що одним з найбільш дійових методів реабілітації цього контингенту є реабілітація засобами фізичної культури та спорту.

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Дослідження виконано згідно пріоритетного тематичного напряму «Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань» на період до 2015 року, затвердженого Кабінетом Міністрів України (постанова від 7 вересня 2011 р. № 942, м. Київ), пріоритетного тематичного напряму «Цільові дослідження з питань гармонізації системи "людина-світ" та створення новітніх технологій покращення якості життя», наукових досліджень та розробок пріоритетного тематичного напряму на 2012-2015 роки Львівського державного університету фізичної культури (Схвалено вченою радою, протокол № 7 від 06.03.12р.).

Мета дослідження – підвищити ефективність фізичної реабілітації спортсменів з обмеженими фізичними можливостями.

Завдання дослідження:

1. Узагальнити досвід фізичної реабілітації спортсменів з обмеженими фізичними можливостями.
2. Обґрунтувати корекційну спрямованість засобів фізичної реабілітації спортсменів-інвалідів.

Методи дослідження: аналіз та узагальнення науково-теоретичних і методичних джерел з проблеми фізичної реабілітації спортсменів з обмеженими фізичними можливостями (контент-аналіз, системний аналіз).

Організація дослідження: педагогічні спостереження проводилися на базі стрілецького тиру Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького за сприянням д-р біол. наук, проф., проректора з науково-педагогічної роботи, завідувача кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання та валеології А. В. Магльованого та старшого тренера збірної Паралімпійської команди України зі стрільби з лука О.П. Ілляшенко. У дослідженнях приймали участь 20 кваліфікованих спортсменів (МСМК, МС, І розряд), кандидатів у члени Паралімпійської збірної команди України зі стрільби з лука. Спортсмени з наслідками травм опорно-рухового апарату, вік – 32-45 років.

Результати дослідження та їх обговорення. Сьогодні вже ні в кого не виникає сумнівів, що відновлення – це невід'ємний компонент процесу підготовки спортсменів з обмеженими фізичними можливостями [1, 5]. Багаторічна вітчизняна та зарубіжна практика роботи з інвалідами, які мають порушення опорно-рухового апарату, доводить, що фізична культура і спорт серед цього контингенту є найдієвішим методом реабілітації. Основною метою застосування фізкультури та спорту є розвиток самодисципліни, самоповаги, духу змагань та дружби, тобто тих характерних якостей, які мають суттєве значення для інтеграції інваліда в суспільстві. Завдання, які вирішуються під час занять спортом: нормалізація психоемоційного стану; відновлення побутових навичок; нормалізація (відновлення) рухливих функцій, навичок; навчання (перенавчання) нової професії та повернення інваліда в суспільство; працевлаштування за отриманою спеціальністю [6, 7]. Фізична культура і спорт у житті неповносправних мають терапевтичне значення. Заняття оздоровчою фізичною культурою, заняття спортом можуть бути доповненням до засобів фізичної реабілітації. Під час занять спортом інваліди мають використовувати усі засоби цієї системи, у той же час вони розробляються відповідно до корекційно-компенсаторних завдань і застосовуються для тієї чи іншої групи інвалідів [7]. Медико-біологічні відновні засоби, які застосовуються для

спортсменів-інвалідів можна розподілити на три групи: глобальної, зміцнювальної та вибіркової дії (табл. 1).

Таблиця 1

Медико-біологічні відновні засоби для спортсменів-інвалідів

Групи відновних засобів	Перелік відновних засобів	Вплив відновних засобів на організм
Глобальної дії	Сухоповітряна й парна бані, загальний масаж руками та апаратний масаж, ванни. Раціональне харчування, стимуляція білкового синтезу й оптимальне насичення організму вітамінами. Комплекси поєднання цих засобів	Допомагають зняти загальну втому, стимулюють функції центральної нервової і серцево-судинної систем, підвищують опірність організму до несприятливих впливів зовнішнього середовища
Зміцнювальної дії	Ультрафіолетове опромінення, аеронізація повітря, частковий масаж; ванни, деякі різновиди душів (контрастний), попередній масаж	Тонізують роботу систем організму, готують організм до фізичних навантажень
Вибіркової дії	Відновлювальні ванни, локальний гідромасаж, душ, локальне тонізувальне розтирання, локальний відновний, попередній, апаратний масаж, фізіотерапевтичні процедури, місцева барокамера	Впливають на окремі функціональні системи або ланки організму

Нами був запроваджений комплекс засобів фізичної реабілітації кваліфікованих спортсменів-інвалідів лучників з порушенням опорно-рухового апарату. Засоби фізичної реабілітації мали виключно корекційну спрямованість на стан спортсмена. Зокрема, масаж призначали тричі на тиждень, відвідування басейну – двічі на тиждень, відвідування сауни – в останній день мікроциклу підготовки, вправи на розтягнення, на розслаблення м'язів, спеціальні дихальні вправи – у заключній частині тренувального заняття. Масаж для спортсменів-інвалідів є доступним методом відновлення, оскільки його можна використовувати перед фізичним навантаженням, під час тренувального процесу, після нього, під час пасивного та активного відпочинку. Складові корекційного масажу для спортсменів-інвалідів представлено на рис. 1.

Можна припустити, що механічний вплив прийомів масажу на поверхню шкіри супроводжується збудженням тактильних рецепторів. Збудження від рецепторів через відцентрові (аферентні) нервові волокна досягає центральної нервової системи через відповідні сегментарні корінці. Залежно від величини подразнення збуджується більша або менша кількість рецепторів, залучаються в реалізацію рефлекторних взаємодій різнорівневі (включно з корою великих півкуль) структури центральної нервової системи. Методика корекційного масажу базується на особливостях тренувального процесу спортсменів-інвалідів з урахуванням перебігу основного захворювання, інтенсивності та часу проведення тренування, спрямованості фізичного навантаження, особливостей відновних процесів. Застосування масажу в інвалідному спорті має впливати на

перебіг основного захворювання та відновлювати працездатність для підвищення спортивних результатів.

Рис. 1. Складові корекційного масажу

Засоби фізичної реабілітації підвищують адаптацію інвалідів до умов життя, які змінилися, розширюють їх функціональні можливості, допомагають оздоровленню організму, сприяють виробленню координації в діяльності опорно-рухового апарату, кардіореспіраторної, травної систем, системи виділення, сприятливо діють на психіку інвалідів, мобілізують їх волю на боротьбу з хворобою, повертають почуття соціальної повноцінності [4]. Фізична реабілітація спортсменів з обмеженими фізичними можливостями сприяє розвиткові компенсаторних механізмів, відновленню та удосконалення здатності до маніпулятивних дій.

Висновки: В цілях розширення можливостей системи реабілітації та адаптації спортсменів-інвалідів необхідно доповнювати й вдосконалювати засоби відновлення. Засоби фізичної реабілітації впливають на перебіг основного й супутніх захворювань, підвищення спортивних результатів.

У подальших дослідженнях з цієї проблеми привертає увагу дослідження впливу фізичного навантаження, засобів фізичної реабілітації на біохімічні зміни, термотопографічні показники, результативність у відповідь на фізичні навантаження та фізичну реабілітацію спортсменів з обмеженими фізичними можливостями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бозон С, Vanlandewijck Ю. 2007. Перспективи, том 7: види спорту для осіб з обмеженими можливостями. Берлін: Міжнародна Рада зі Спортивної Науки і Фізичного виховання (ICSSPE).

2. Руденко Р. Є. Масаж : навч. посіб. / Романна Руденко. – Л. : Мульти Арт, 2013. – 304 с. ISBN 978-966-2328-51-6.
3. Руденко Р. Є. Сучасні погляди на фізіологічний вплив та методику спортивно-корекційного масажу для спортсменів-інвалідів / Романна Руденко // Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Л., 2012. – Вип. 16. – Т.3. – С. 183-186.
4. Сиренко П. А. Физическая реабилитация двигательного аппарата в профессиональном спорте : [монография] / Сиренко П. А. – Харьков. : Новое слово, 2008. – 199 с. – ISBN 978-966-2046-27-4.
5. Спортивна медицина і фізична реабілітація : навч. посіб. / В. А. Шаповалова, В. М. Коршак, В. М. Халтагарова [та ін.]. – К. : Медицина, 2008. – 248 с.
6. Gowin W. Basic principles for musculoskeletal health and imaging in medicine and rehabilitation / Wolfgang Gowin // Фізична активність, здоров'я і спорт. – 2010. – № 1. – С. 48 - 54.
7. *Rehabilitacja* medyczna ; pod red. Andrzeja Kwolka. – Tom 11. – Wroclaw : Medyczne Urban & Partner, 2004. – P. 630.
8. Rudenko R. Improvement of the massage curriculum for the future physical therapists / Romanna Rudenko // Proceedings of the 4th EMUNI Higher Education & Research Conference : Brdo pri Kranju, Slovenia, 2013. S 47-52.

АНОТАЦІЇ

КОРЕКЦІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ СПОРТСМЕНІВ-ІНВАЛІДІВ

Романна Руденко
Львівський державний університет фізичної культури

Проаналізовані можливості удосконалення та оптимізації фізичної реабілітації спортсменів-інвалідів. Проведений аналіз складових корекційного масажу. Встановлено необхідність врахування основного й супутніх захворювань спортсменів-лучників з обмеженими фізичними можливостями. Корекційну спрямованість засобів фізичної реабілітації рекомендуємо враховувати у процесі відновлення.

Ключові слова: корекційний масаж, спортсмени-інваліди, фізична реабілітація.

КОРРЕКЦИОННАЯ НАПРАВЛЕННОСТЬ СРЕДСТВ ФИЗИЧЕСКОЙ РЕАБИЛИТАЦИИ СПОРТСМЕНОВ-ИНВАЛИДОВ

Романна Руденко
Львовский государственный университет физической культуры

Проанализированы возможности совершенствования и оптимизации физической реабилитации спортсменов-инвалидов. Проведен анализ составляющих коррекционного массажа. Установлена необходимость учета основного и сопутствующих заболеваний спортсменов-лучников с ограниченными физическими возможностями. Коррекционную направленность средств физической реабилитации рекомендуем учитывать в процессе восстановления

Ключевые слова: коррекционное массаж, спортсмены-инвалиды, физическая реабилитация.

CORRECTIONAL ORIENTATION FUNDS PHYSICAL REHABILITATION OF DISABLED SPORTSMEN

Romanna Rudenko
Lviv State University of Physical Education

Analyzed the possibilities for improving and optimizing the physical rehabilitation of the disabled athletes. The analysis of the components of remedial massage. The necessity of the account of main and concomitant diseases athletes archers with disabilities. Correctional orientation means of physical rehabilitation encourage you to consider in the process of recovery.

Key words: remedial massage, disabled athletes, physical rehabilitation.